

азъ ходѣхъ на училище и пасѣхъ телцитѣ! Разбра ли?

— И ние да имаме телци, ще ги паса, — отвърнахъ азъ, защото предполагахъ, че щомъ съмъ на дванадесетъ години, мога, ако по-искамъ, да преплувамъ Черно море.

— А дали можешъ да направишъ това, което направи единъ мой другаръ, когато бѣше на осемъ години?

— Разбира се, че мога, — отговорихъ съ готовностъ и дори ми стана обидно, че дѣдо може да се съмнява въ способноститѣ ми.

— Почакай, мое момче! — засмѣ се старецътъ и ме помилва по главата. — Почакай да чуешъ, какво направи моятъ другаръ, та тогава се обзалагай да направишъ същото.

Дѣдо изтърси пепелта отъ лулата си, бична на страна котарака, притегли ме до себе си и започна да разказва:

— Моятъ другаръ се казваше Йорданъ. Бѣше сиромашко момче. Баща нѣмаше, а майка му едва мо-

жеше съ людска работа да изкара прехраната на по-малкитѣ си деца. Затова Йорданъ работѣше, колкото можеше, за да помага въ къщи. А бѣше на осемъ години. Какво може да работи такова момче? Да търчи подиръ овцетѣ по цѣль денъ за единъ шиникъ бобъ и за три шиника жито на годината. И Йорданъ бѣше овчарче. Още като се стопи снѣгътъ, изкарваше овцетѣ на паша, та чакъ докато паднатъ есеннитѣ слани и мъгли. Ехъ, чудно момче бѣше той! Нали ти казвамъ: други бѣха хората тогава.

Съ Йордана бѣхме първи приятели. Но после се раздѣлихме и вече го не видѣхъ. Отъ баща сетне научихъ, какво е направилъ Йорданъ за цѣлото село.

Дѣдо отново натъпка лулата си и се замисли.

— Разказвай, дѣдо!

— Бѣше турско време. Ти не знаешъ,

како значи робство. И дано никога да не узнаешъ! Страшно е то! Хората ходятъ като сѣнки и